

**Materiál na rokovanie
Hospodárskej a sociálnej rady SR
dňa 13. decembra 2021**

k bodu č. 12

Stanovisko ZMOS k Návrhu zákona o vysokých školách

Všeobecne k materiálu:

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky predkladá na základe Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2021 až 2024, Rámcového plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na VIII. volebné obdobie a Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021 návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Cieľmi návrhu zákona sú najmä

- systémová zmena riadenia verejných vysokých škôl, so zámerom jej modernizácie tak, aby sa spružnili rozhodovacie procesy na úrovni vysokých škôl ako aj na úrovni fakúlt, pričom prehodnotenie systému riadenia je aj predmetom programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024; mení sa najmä
 - o spôsob ustanovenia rektora,
 - o zloženie správnej rady vysokej školy,
 - o zriaďovanie orgánov fakulty,
 - o pôsobnosti akademického senátu vysokej školy a správnej rady verejnej vysokej školy posilnením postavenia správnej rady,
- zadefinovanie jednotných minimálnych kritérií na obsadenie funkčného miesta docenta a profesora so zámerom, aby podmienky, za ktorých budú obsadzované najdôležitejšie funkčné miesta boli rovnaké pre všetky vysoké školy a systémové zrušenie väzby týchto funkčných miest na tituly,
- zvýšenie transparentnosti pri obsadzovaní funkcie dekana, rektora a člena správnej rady verejnej vysokej školy zavedením inštitútu verejného vypočutia, keďže zákon v súčasnosti bližšie spôsob ich ustanovenia neupravuje a úprava spôsobu „voľby kandidáta“ je len vecou štatútu vysokej školy,
- opätovné zavedenie obmedzenia výkonu funkcie rektora na dve po sebe idúce funkčné obdobia,
- profesionalizácia správnej rady verejnej vysokej školy,
- zjednotenie štandardnej dĺžky štúdia študijných programov v dennej forme a v externej forme (okrem doktorandského štúdia), vzhľadom na to, že aplikácia rozlišovania štandardnej dĺžky štúdia podľa formy sa v praxi ukázala ako neefektívna,
- zavedenie výkonnostných zmlúv uzatváranými medzi ministerstvom a príslušnou vysokou školou s cieľom zvyšovania kvality vysokoškolského vzdelávania na území Slovenskej republiky (možnosť získania finančných prostriedkov, ktorých poskytnutie bude podmienené plnením merateľných ukazovateľov vysokými školami),

- rozdelenie akreditácií habilitačného konania a inauguračného konania na dva samostatné druhy akreditácií s ponechaním spoločnej žiadosti o akreditáciu habilitačného konania a inauguračného konania,
- systémová zmena vytvárania učiteľských študijných programov,
- úprava zloženia predsedníctva Agentúry na podporu výskumu a vývoja a otvorenia sa občianskym združeniam pôsobiacim v oblasti výskumu a vývoja,
- rozšírenie spôsobov posudzovania projektov výskumu a vývoja zavedením posudzovania medzinárodnými expertnými panelmi a zavedením využívania rýchleho hodnotenia projektov, ktoré už boli vyhodnotené na inej úrovni,
- úprava orgánov Fondu na podporu vzdelávania (členstvo v rade fondu, funkčné obdobia)

Pripomienky k návrhu :

ZMOS ako zástupca územných samospráv sa stotožňuje v otázkach nazerania na centralizačné snahy, tak v oblasti školstva ako aj v iných oblastiach, s predstaviteľmi akademickej samosprávy a teda tieto snahy považuje za rozporné so základnými princípmi demokratického právneho štátu.

Akákolvek forma samosprávy či už akademická, územná či záujmová si zaslúži od predstaviteľov štátu prejavenie aspoň takej miery rešpektu, ktorá zodpovedá snahe o dialóg a snahe o komplexné pochopenie ich skutočných problémov.

Vzhľadom na to, že navrhovaná novela vysokoškolského zákona je v skutočnosti centralizáciou samosprávnych kompetencií vysokých škôl v prospech Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu a vzhľadom na to, že mnohé návrhy a pripomienky predstaviteľov vysokoškolskej samosprávy neboli vypočuté, ZMOS s týmto návrhom nemôže súhlasiť.

Záver :

ZMOS navrhuje, aby vláda materiál neschválila.

Branislav Tréger
predseda ZMOS